

(/)

 (/)

> Trafik og transport - Videnskab - Teknik ([http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik)

[transport-videnskab-teknik](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik))

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Store Nordiske

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/nordstjernen-staar-hoejt>)

Store Nordiske

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2911

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-nordiske)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-nordiske](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-nordiske)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-nordiske)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-nordiske](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-nordiske)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-nordiske&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-nordiske&title=)

[nordiske&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/store-nordiske&title=))

Kurt Jacobsen

Store Nordiske. En dansk verdenshistorie om teknologi, storpolitik og globalisering.

Gads Forlag 2019. 495 s., 299.95 kr.

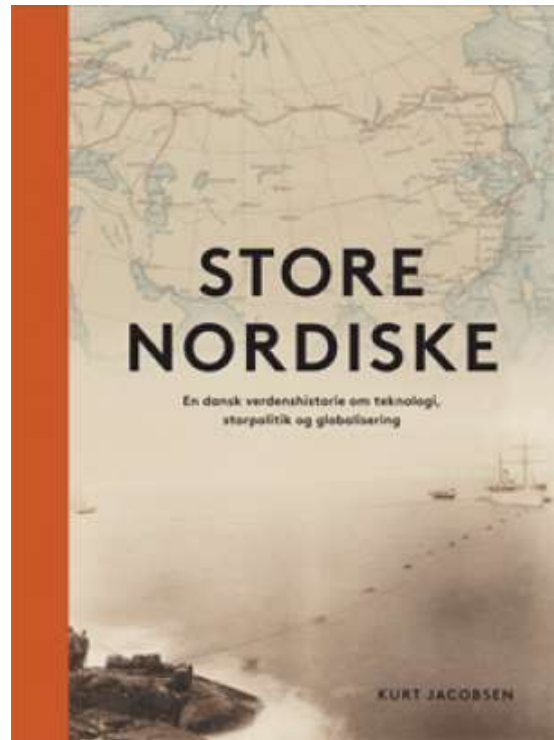
Af Claus Møller Jørgensen. Historie, Aarhus Universitet

Virksomhedshistorie gør sig flot bemærket i disse år, og Kurt Jacobsens nye bog om Store Nordiske er nok et eksempel på det. Bogen er også et eksempel på, at det ikke mindst er de internationale virksomheder, der får opmærksomhed. Nærmest som små stater skal de manøvrere i en omskiftelig international verden, hvor storpolitik og indrepolitiske forhold på de markeder, hvor man agerer, spiller en central og uforudsigelige rolle. Disse omskiftelser, som ofte manifesterer sig i kriser for virksomheden, gør tilpasning og fornyelse til en nødvendighed. Det samme kan man sige om evnen til at se nye markedsmuligheder i nye teknologier. Og det er på det niveau, man ifølge forfatteren finder en kontinuitet i Store Nordiske. I dag producerer virksomheden høreapparater og headsets under navnet GN, mens selskabet startede ud 150 år tidligere som telegrafvirksomhed med store transkontinentale kabeludlægninger som det spektakulære virkefelt. Den røde tråd mellem de to meget forskellige virksomheder er udnyttelse af den nyeste teknologi til at skabe kommunikationsmuligheder for den enkelte.

Bogens første del handler om Tietgens Det Store Nordiske Telegraf-Selskab fra 1869 til 1914, som udviklede sig til et af verdens ledende internationale telegraf-selskaber. Med diplomatisk støtte fra regering og kongehus og i ly af at komme fra en ufarlig småstat, udfordrede Store Nordiske med stort held engelske virksomheders dominans på feltet, og blev kabeludlægger og operatør ikke alene i Nordeuropa og Østasien, men også i Stillehavet. Denne udvikling gik ikke glat. Intriger, hemmelige forhandlinger, alliancer og politiske interventioner giver fortællingen en næsten krimiagtig karakter.

Perioden fra Første til Anden Verdenskrigs begyndelse var en kriseperiode, hvor virksomheden havde ryggen mod muren. Også i denne periode spillede de politiske forhandlinger en stor rolle for, at det lykkedes Store Nordiske at sikre sine interesser, også i forhold til den danske stat, der med Staunings regering i 1924 ville have flere indtægter fra virksomheden og repræsentanter i dens bestyrelse. Men Stalins diktatur, den trådløse telegrafs fremmarch og verdenskrisen i 30'erne begrænsede telegraftrafikken i et omfang, der endte med at gøre forretningen urentabel. Under Anden Verdenskrig overlevede virksomheden på afkastet af aktieinvesteringer, mens telegrafbutikken lå død.

Efter Anden Verdenskrigs afslutning genopbygges og moderniseres selskabets internationale kabelnetværk. Samtidig indledtes en fornyelse med engagement i batterifabrikken Hellesens og virksomheder, der fremstillede telefoner, og i midten af 70'erne høreapparat- og headsetproducenten Danavox. 1986 skifter selskabet navn til GN Store Nord, en elektronikkoncern med syv datterselskaber, og en hensygnende telegraforretning. Også her er vejen brolagt med storpolitiske forandringer. Den kinesiske revolution bidrog til at styrke usikkerheden om selskabets fremtid umiddelbart efter krigen, telegrafindtægterne var faldende, aktionærerne ikke tilfredse, og fremtidsudsigterne i de hele taget mørke på telegraффeltet, selvom et nyt kabel til England baseret på moderne teknologi gav fornyet håb i 1950'ernes begyndelse. Bestræbelsen blev at forny firmaet ved at gå ind i fabrikationsvirksomhed. Som fremstillingen, altså fortællingen, skrider frem, bliver den teknologiske udvikling mere betydningsfuld, hvilket giver god mening, fordi mobiltelefonvirksomheden Storno spillede en central rolle i historien og

selskabets fornyelse. Her kan det også bemærkes, at mobiltelefoni i første omgang handler om biltelefoner af en størrelse, man måske nok kan tage under armen, men ikke i lommen. En sådan kom i 1963 og vejede kun 750 gram.

Efter 1986 gennemgik Store Nordiske en krise med reorganisering og frasalg. Østblokkens sammenbrud og ny fiberteknologi betød til gengæld, at selskabet efter årtiers fokus på opbygningen af industrivirksomheder og den ene forudsigelse efter den anden om televirksomhedens snarlige død, at telegrafvirksomheden igen rykkede i centrum for ledelsens dispositioner med projekter af en størrelsesorden som dem, Tietgen i sin tid lagde ud med. Her stikker storpolitikken sin næse frem, men ellers er der især tale om markedsandele, ledelsesstrategier, frasalg, en fejlslagen børsnotering og utallige indkøb, heraf nogle på toppen af den aktieboble, der bristede 2001. Det, der ender med et forsøg på frasalg af GN's høreapparatsproduktion ReSound i 2006, er en spændende 'politisk begivenhedshistorie' om forhandlinger, aktionærpres og indtjeningsproblemerne årsager, og salget til en tysk køber som i sidste ende forpurrede af de tyske konkurrencemyndigheder. De tyske myndigheders indgriben er man sikkert glad for i dag, hvor ReSound med nye teknologi i et tiår har været en central del af selskabets konstante og accelererende vækst.

Jo længere man kommer frem i bogen, jo snævrere bliver fokus på virksomhedsledelse, strategier og forhandlinger, og fremstillinger kommer tættere på en virksomhedscase med tilhørende fagsprog end vanlig historieskrivning. Det er svært at se, at det kan være anderledes, men det er sådan det er. Bogens illustrationer viser en tilsvarende tendens: fra at omfatte kort, skibe, personer og eksotiske steder til at få en overvægt af midaldrende mænd i jakkesæt og slips. Det kan nok heller ikke være anderledes. Kurt Jacobsen er en garvet virksomhedshistoriker, og han har skrevet en spændende bog, som et jubilæumsskrift som også den udenforstående, interesserede læser kan læse med udbytte.

[Historie-online.dk, den 19. juni 2019]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/nordstjernen-staar-hoejt>)

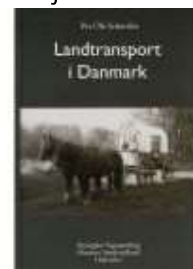
SE RELATEREDE ARTIKLER

KONGEN

OMVEJE TIL NUTIDEN

**LANDTRANSPORT I
DANMARK**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/kongen>) (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/trafik-og-transport-videnskab-teknik/omveje-til-nutiden>)